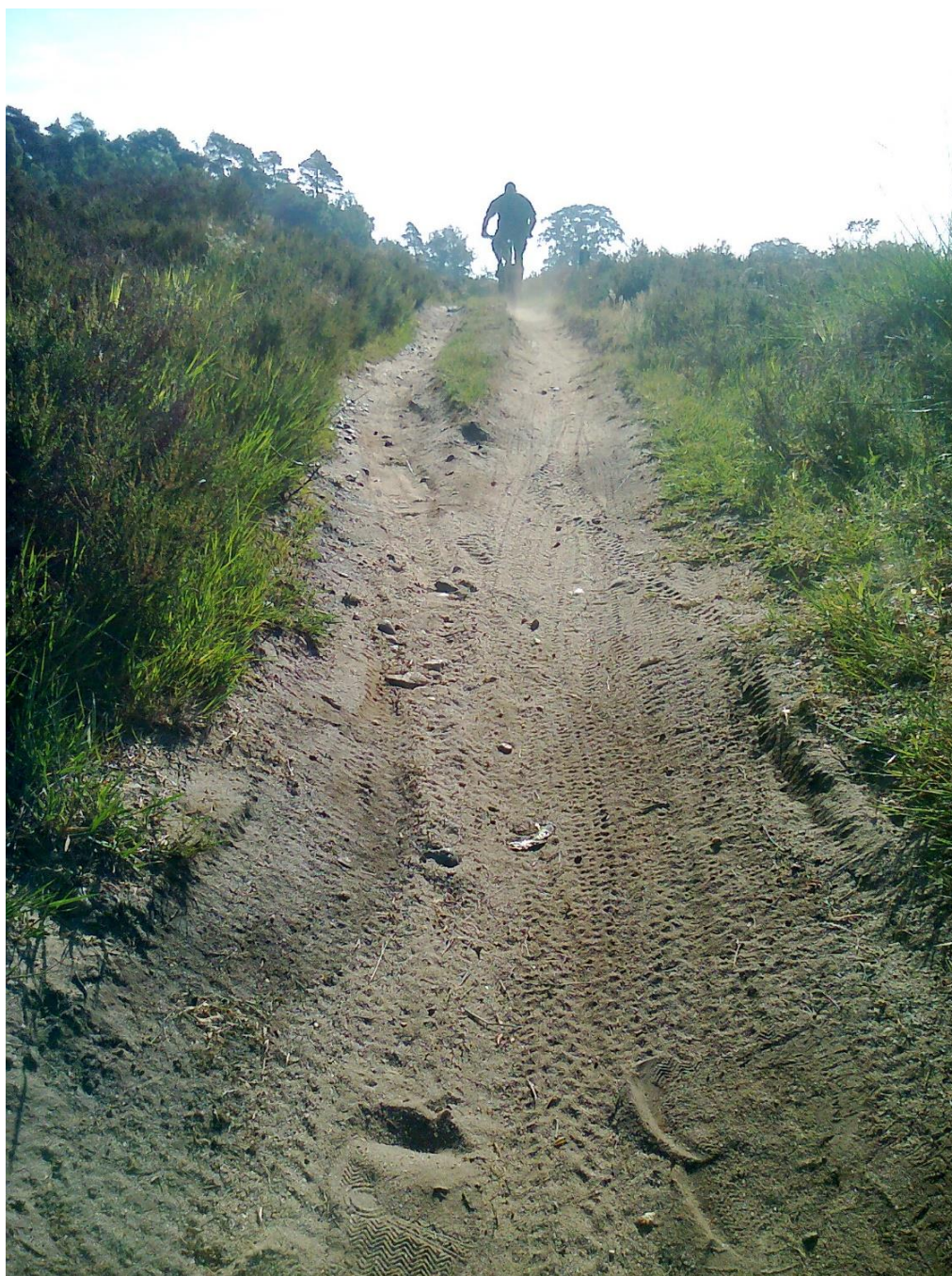

ATB versus reptielen Sallandse Heuvelrug

verslag , uitgave 2, 27 november 2018

- . 9 mei tot en met 9 juni 2018   Dertien bezoeken   ATB Sallandse Heuvelrug
- . 22 augustus tot en met 19 sept.   Vier bezoeken   ATB Sallandse Heuvelrug

Vier locaties westflank Sallandse Heuvelrug

Inhoud

- 1 Voorblad
- 2 Inhoud
- 3 Verslag
- 4 Routebeschrijving A, B, C, D
- 5 Verzamellijst
- 6 Verzamellijst vervolg
- 7 Bezoek 1 9 mei 2018
- 8 Bezoek 2 10 mei 2018
- 9 Bezoek 3 12 mei 2018
- 10 Bezoek 4 14 mei 2018
- 11 Bezoek 5/6 19 mei 2018,
- 12 Bezoek 7 20 mei 2018,
- 13 Bezoek 8 21 mei 2018
- 14 Bezoek 9 28 mei 2018
- 15 Bezoek 9 28 mei 2018
- 16 Bezoek 10 3 juni 2018
- 17 Bezoek 11 9 juni 2018
- 18 Bezoek 12 25 mei, plek D
- 19 Bezoek 13 28 mei, plek D
- 20 Bezoek 14 22 augustus
- 21 Bezoek 15 2 september 2018
- 22 Bezoek 16 10 september 2018
- 23 Bezoek 17 19 september 2018

ATB versus reptielen Sallandse Heuvelrug. Uitgave 2, 27 november 2018

Anton van Beek, Pastoriestraat 6 Holten anton.van.beek@planet.nl 0548-363799

Verslag

Meer dan twintig jaar monitor en bestudeer ik reptielen op de Holterberg (Sallandse Heuvelrug). Met de komst van de ATB sport trof ik in de loop van de jaren steeds vaker door deze sporters doodgereden dieren aan. De afgelopen jaren heb ik vele gesprekken met beheerders en anderen gevoerd, e-mails verstuurd en op informatieavonden het doodrijden van deze beschermde dieren naar voren gebracht. Het resultaat was dat er op verschillende plaatsen in het gebied zandplekken zijn gemaakt voor de reptielen, waar ook insecten van profiteren. Een uitstekende en prima actie. Maar nog steeds tref ik door ATB-ers dood gereden reptielen aan.

Heide, open bossen en ATB in een reptielen gebied gaat niet samen. Door en langs de heide, altijd met zand in de buurt, leven beschermde Zand- en Levendbarende hagedissen. Ook leven daar Hazelwormen, die je bovendien in sommige bosgedeelten aantreft. De aangelegde ATB-route met zijn smalle paadjes werkt als een magneet op deze koudbloedige dieren. Van maart tot eind september kan je hagedissen aantreffen.

Om aan te tonen hoe serieus het probleem is ben ik gaan tellen. Ik ben begonnen met twee plekken nabij Bergweg-Haarle. Ik kwam daar toch als ik naar de korhoenders ging. Ik schrok van de aantallen die ik aantrof en pakte er een derde locatie bij. Zoveel doodgereden beschermde reptielen op zo'n klein gedeelte had ik niet verwacht. Een aantal keren heb ik bovendien een vierde locatie bezocht.

Ik heb de beheerders geïnformeerd, foto's gestuurd en gevraagd om onmiddellijke maatregelen. Tevergeefs. Het doodrijden ging door. De Sallandse Heuvelrug is voor een deel Natura 2000 gebied.

Referentie: Asfalt fietspad

Bekend is dat op asfalt fietspaden reptielen hetzelfde lot kunnen ondergaan. Als referentie heb ik vanaf dag drie ook het fietspad langs de heide Bergweg Haarle gecontroleerd. Ik trof geen dode reptielen aan op het asfalt, terwijl op de ATB-route telkens slachtoffers vielen. De ATB-route deugt niet. Grote delen van dit Natura 2000 gebied zijn niet geschikt voor de ATB-sport.

Cijfers ontbraken tot nu. In 17 bezoeken eenenveertig (41!) beschermde dieren dood. Ik hoop dat dit verslag de ogen opent. Het mag duidelijk zijn dat het doodrijden van reptielen niet alleen plaats vindt op de vier door mij gemonitorde stukken.

Ik verzoek om passende maatregelen door Provincie en beheerders. De voorgestelde maatregelen die ik onder ogen heb gehad zijn niet voldoende. Er is een wettelijke, niet vrijblijvende, Zorgplicht.

Anton van Beek

De drie meest bezochte gebieden: A, B en C. Verder vijf bezoeken gebied D.

De ATB-route loopt daar door of langs de heide.

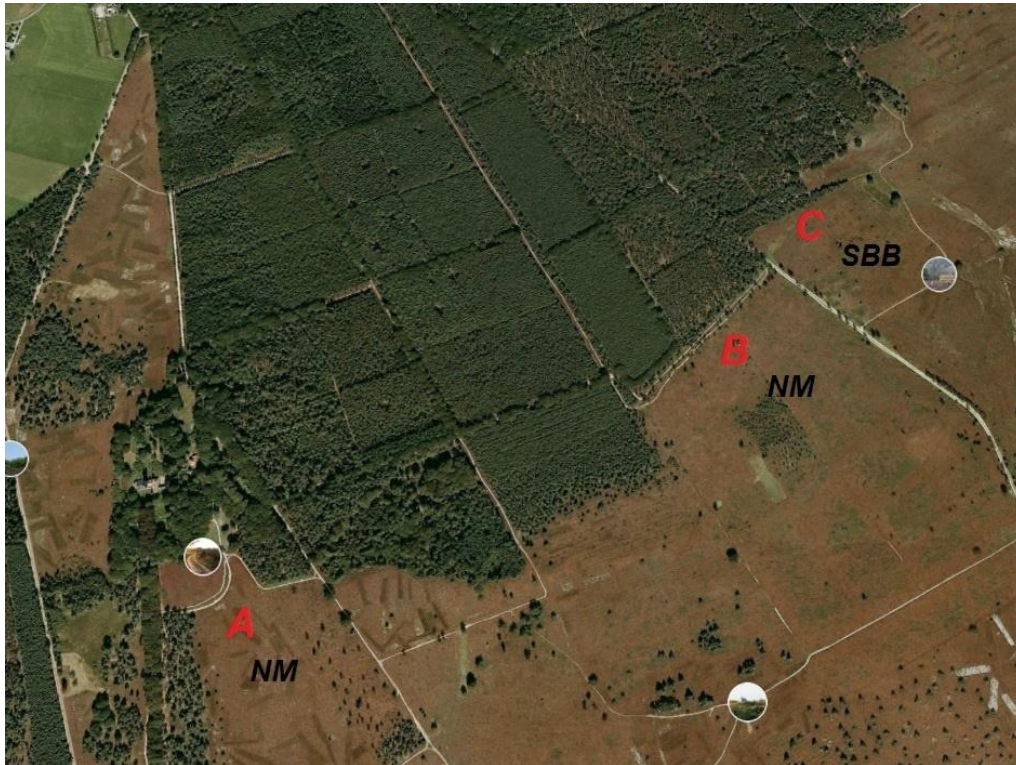
Ook de aansluitende ATB-paden door het open bos zijn onderzocht, daar meest dode Hazelwormen aangetroffen.

A: coördinaat 484,0 – 223,0

B: coördinaat 484,5 – 224,0

C: coördinaat 485,0 – 224,2

D: coördinaat 481,5 – 224,5

Verzamellijst

0 **UITGAVE: 27 november 2018 (17 bezoeken ATB, 41 dode reptielen)**

Onderzoek doodgereden reptielen Sallandse Heuvelrug op een deel van de ATB-route
Onderzoeker: A. van Beek Pastoriestraat 6 Holten anton.van.beek@planet.nl 0548-363799

Locatie A, zuidelijk "Palthevoren", Natuurmonumenten, zie kaart coördinaat 484,0 – 223,0
Locatie B, nabij Bergweg Haarle, Natuurmonumenten, zie kaart coördinaat 484,5 – 224,0
Locatie C, nabij Bergweg Haarle, Staatsbosbeheer, zie kaart coördinaat 485,0 – 224,2
Locatie D, Holterheide, Hazenpad, Staatsbosbeheer, zie kaart coördinaat 481,5 - 224,5

Op 9 en 10 mei is alleen locatie B en C bezocht. Locatie D vijf keer bezocht.

datum	van	tot	Nednaam	Wetnaam	Aantal	stadium	vind plek	fotonr.
1	9-5-2018	19.30	20.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	B NM 180509 001
2	9-5-2018	19.30	20.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	B NM 180509 002
3	9-5-2018	19.30	20.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	B NM 180509 003
4	9-5-2018	19.30	20.00	Levendb. Hagedis	Zootoca vivipara	1	adult dood	C SBB 180509 004
5	10-5-2018	19.30	20.00	Levendb. Hagedis	Zootoca vivipara	1	adult dood	C SBB 180510 005
6	12-5-2018	19.00	20.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	A NM 180512 006
7	12-5-2018	19.00	20.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	B NM 180512 007
8	12-5-2018	19.00	20.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	B NM 180512 008
9	14-5-2018	09.00	10.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	A NM 180514 009
10	14-5-2018	09.00	10.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	C SBB 180514 010
11	19-5-2018	08.00	09.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	A NM 180519 011
12	19-5-2018	20.30	21.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	A NM 180519 012
13	19-5-2018	20.30	21.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	B NM 180519 013
14	20-5-2018	19.30	20.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	A NM 180520 014
15	20-5-2018	19.30	20.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	staart	B NM 180520 015
16	20-5-2018	19.30	20.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	B NM 180520 016
17	21-5-2018	19.30	20.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	A NM 180521 017
18	21-5-2018	19.30	20.00	Levendb. Hagedis	Zootoca vivipara	1	adult dood	C SBB 180521 018
19	28-5-2018	09.00	10.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult levend	A NM 180528 019
20	28-5-2018	09.00	10.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	A NM 180528 020
21	28-5-2018	09.00	10.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	A NM 180528 021
23	28-5-2018	09.00	10.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	subadult dood	A NM 180528 023
24	28-5-2018	09.00	10.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	subadult dood	C SBB 180528 024
25	3-6-2018	19.00	20.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	A NM 180603 025
26	3-6-2018	19.00	20.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	A NM 180603 026
27	3-6-2018	19.00	20.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult levend	C SBB 180603 027
28	9-6-2018	20.30	21.30	Hagedis deel	onbepaald	1	dood	C SBB 180609 028
29	9-6-2018	20.30	21.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	C SBB 180609 029
30	9-6-2018	20.30	21.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	subadult dood	C SBB 180609 030
31	9-6-2018	20.30	21.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	C SBB 180609 031
1	25-5-2018	19.30	20.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	D SBB 180525 HH001
2	25-5-2018	19.30	20.00	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	D SBB 180525 HH002
3	28-5-2018	08.00	08.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	D SBB 180528 HH003
4	28-5-2018	08.00	08.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult dood	D SBB 180528 HH004
32	22-8-2018	09.00	10.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	juven dood	D SBB 180822 032
33	22-8-2018	09.00	10.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	juven dood	A NM 180822 033
34	22-8-2018	09.00	10.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	juven dood	B NM 180822 034
35	22-8-2018		10.30	Zandhagedis	Lacerta agilis	1	adult dood	B NM 180822 035
36	2-9-2018	19.00	19.30	Hazelworm	Anguis fragilis	1	adult, aanger.	D SBB 180902 036

Verzamellijst, vervolg

37	10-9-2018	14.00	16.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1 juven dood	A NM	180910 037
38	10-9-2018	14.00	16.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1 juven dood	C SBB	180910 038
39	10-9-2018	14.00	16.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1 adult dood	C SBB	180910 039
40	19-9-2018	10.00	12.00	Hazelworm	Anguis fragilis	1 adult dood	A NM	180919 040

IN 17 BEZOEKEN DEEL ATB-ROUTE 41 DODE REPTIELEN

Sallandse Heuvelrug, plek C, SBB. Nabij Bergweg Haarle.

Bezoek 1: 09 mei 2018

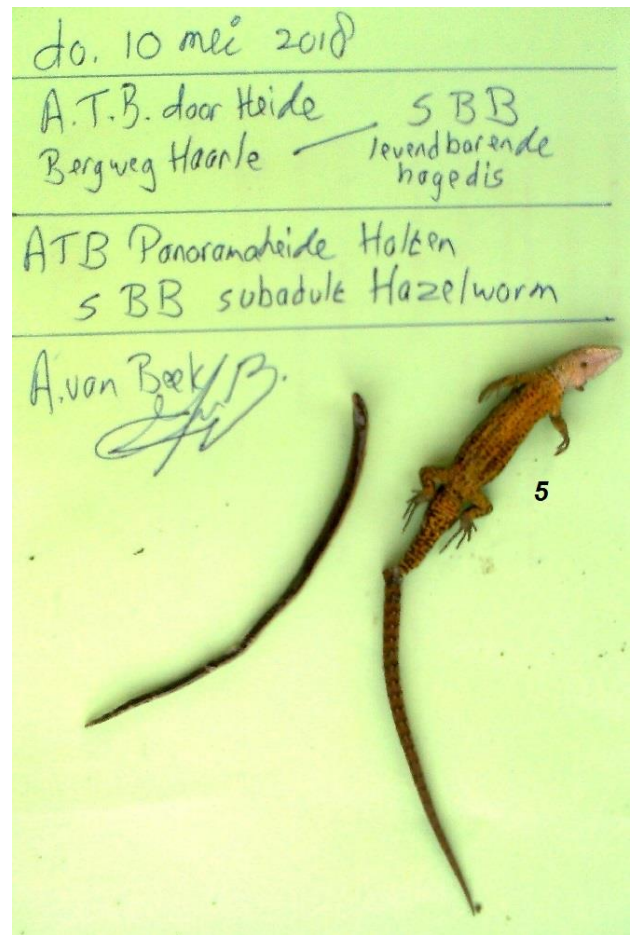
A, B, C

Bezoek 2 10 mei 2018

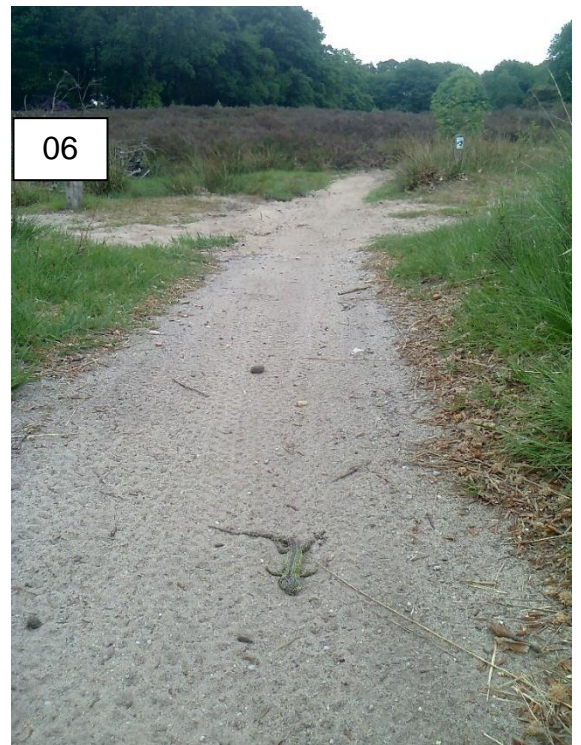
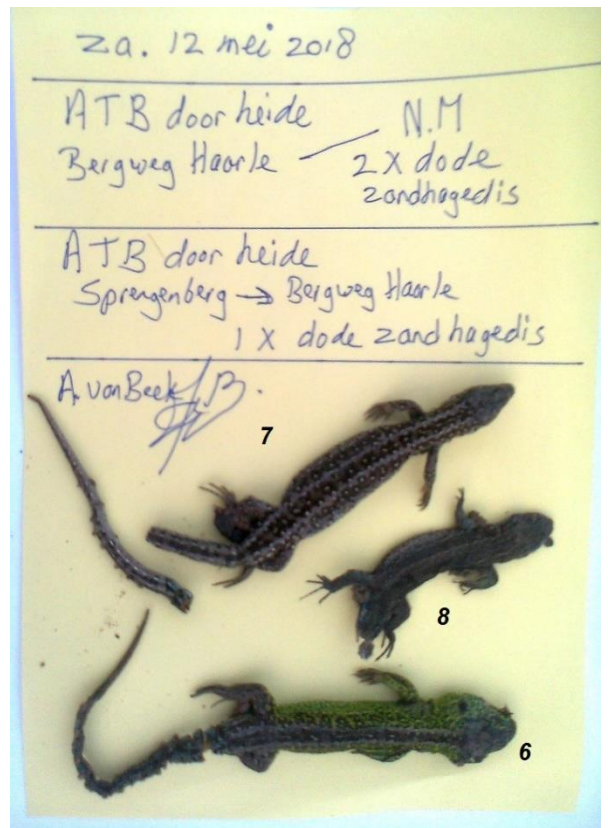
A, B, C

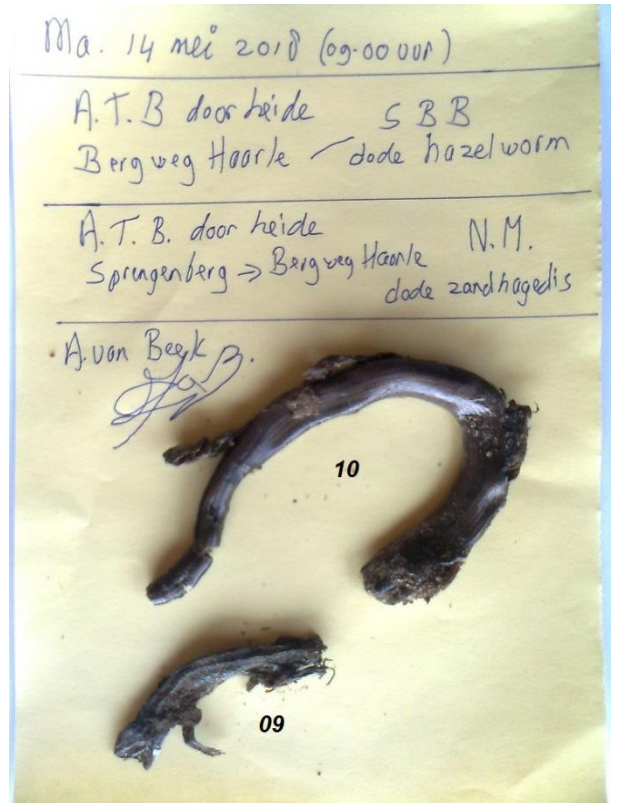
Bezoek 3 12 mei 2018

A, B, C

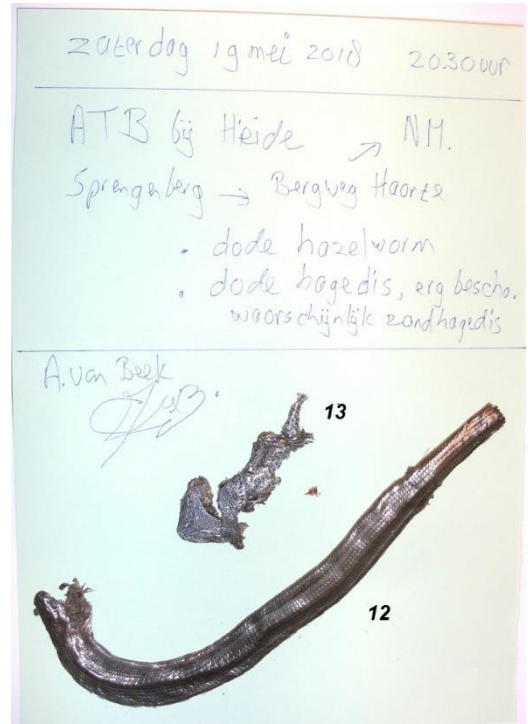
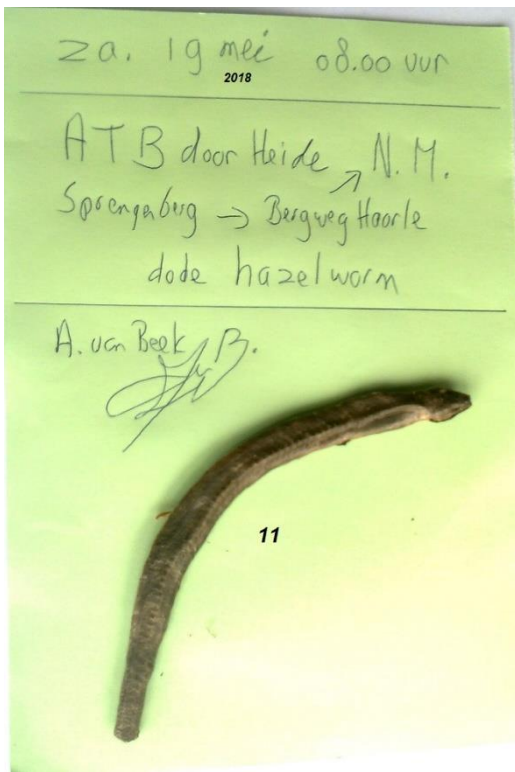
A, B, C

Bezoek 5 en 6 19 mei 2018

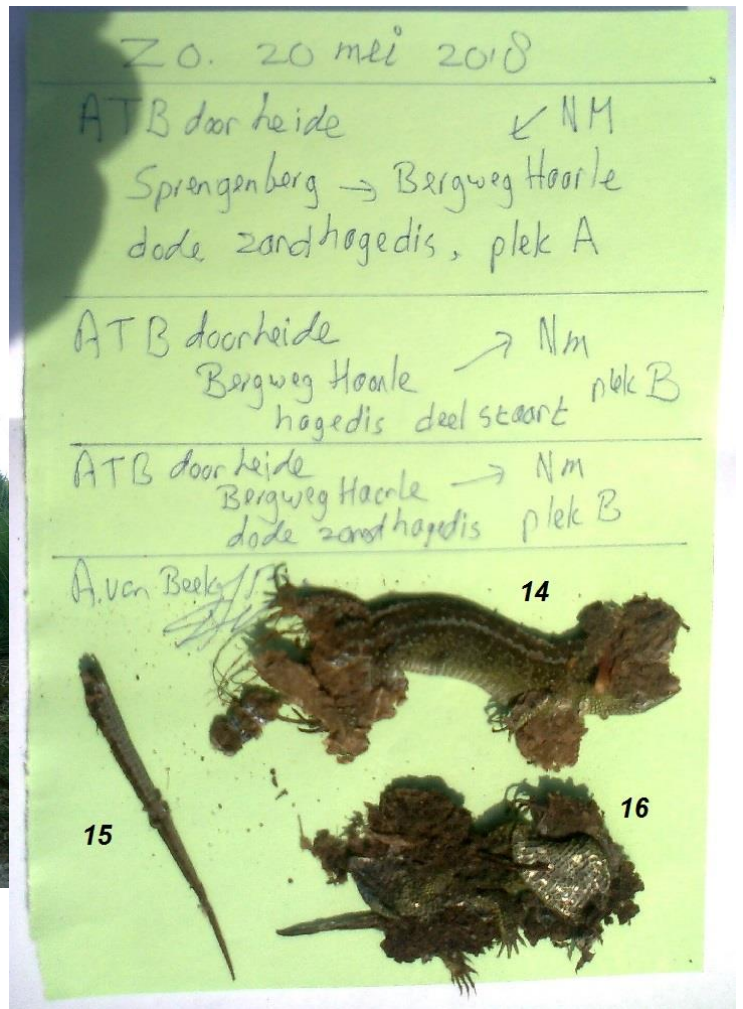
A, B, C

Bezoek 7 20 mei 2018

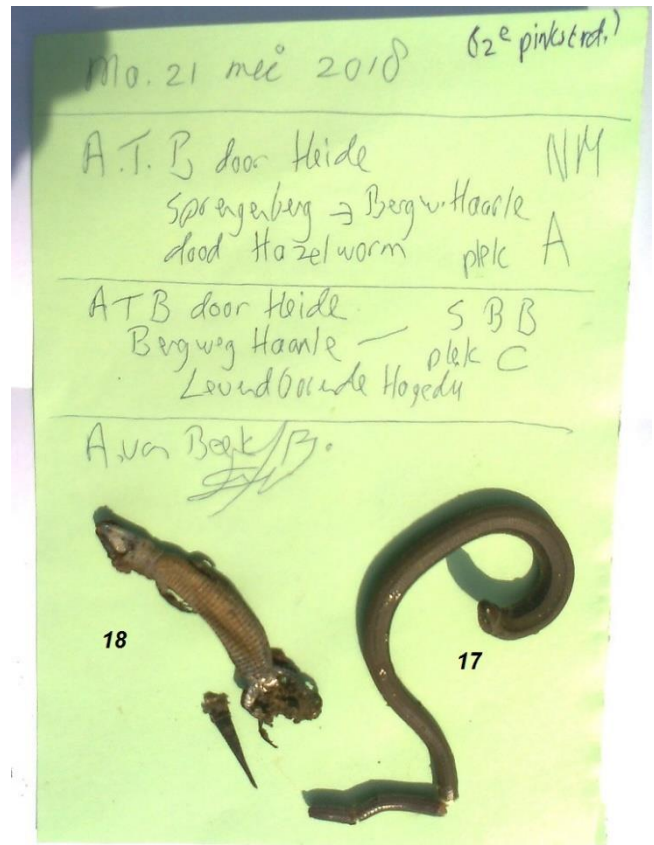
A, B, C

Bezoek 8 21 mei 2018

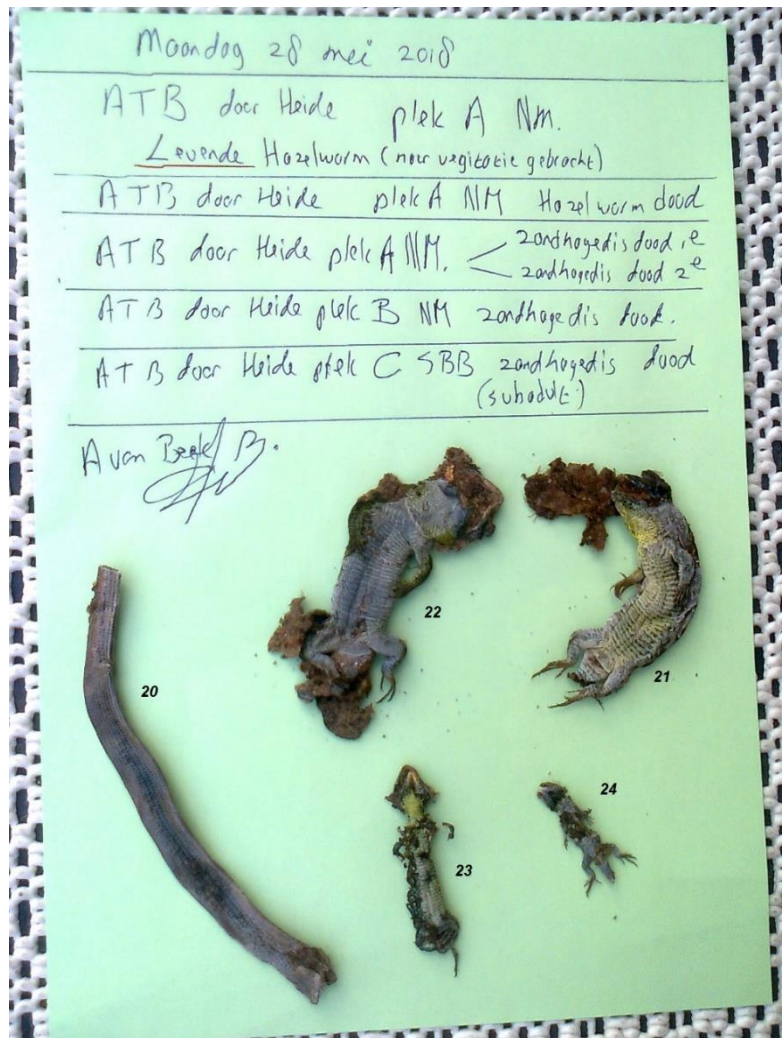
A, B, C

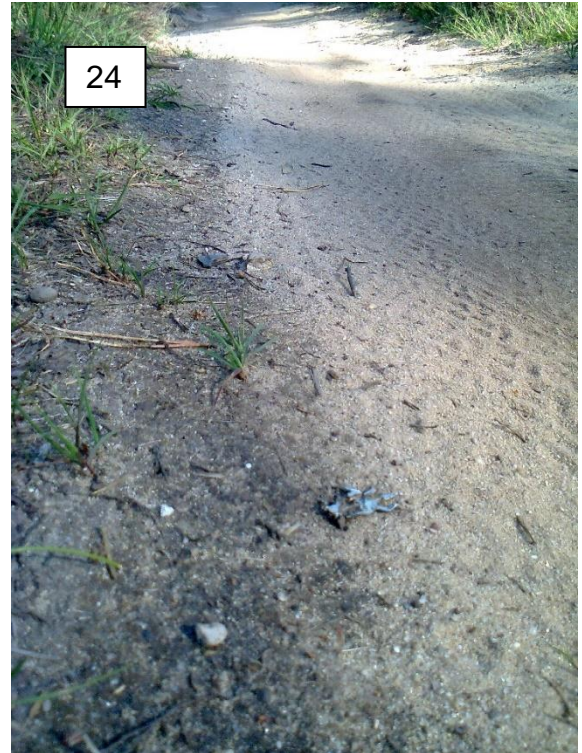
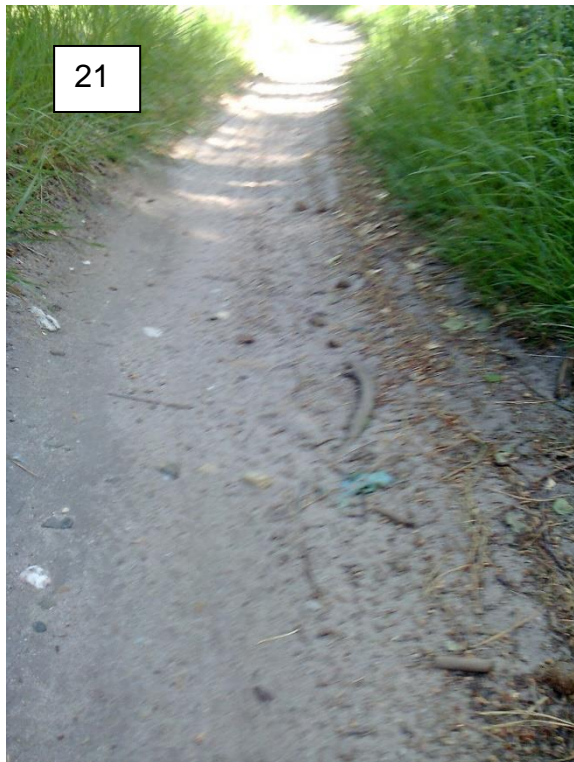

Bezoek 9 28 mei 2018

A, B, C.

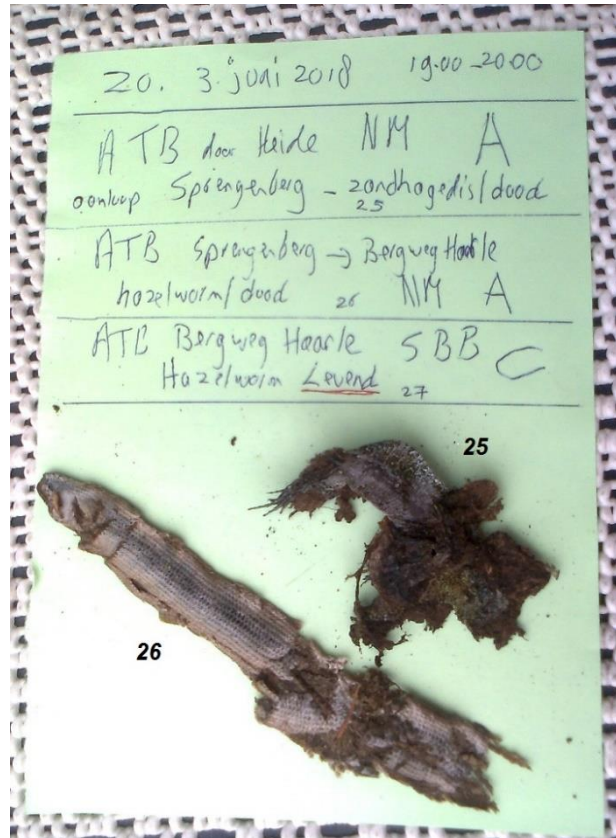

Bezoek 10 3 juni 2018

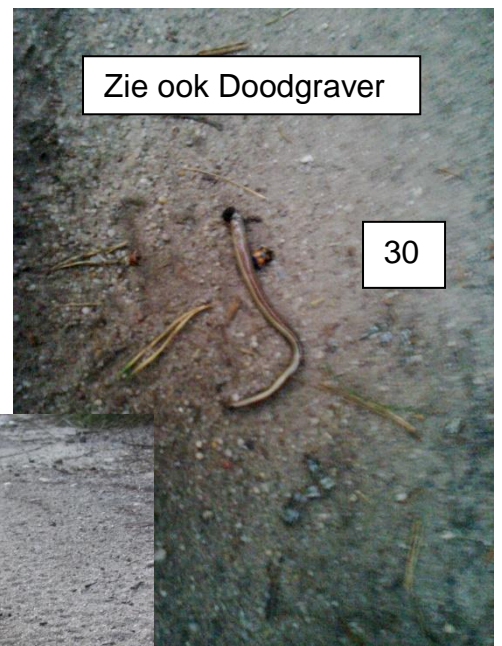
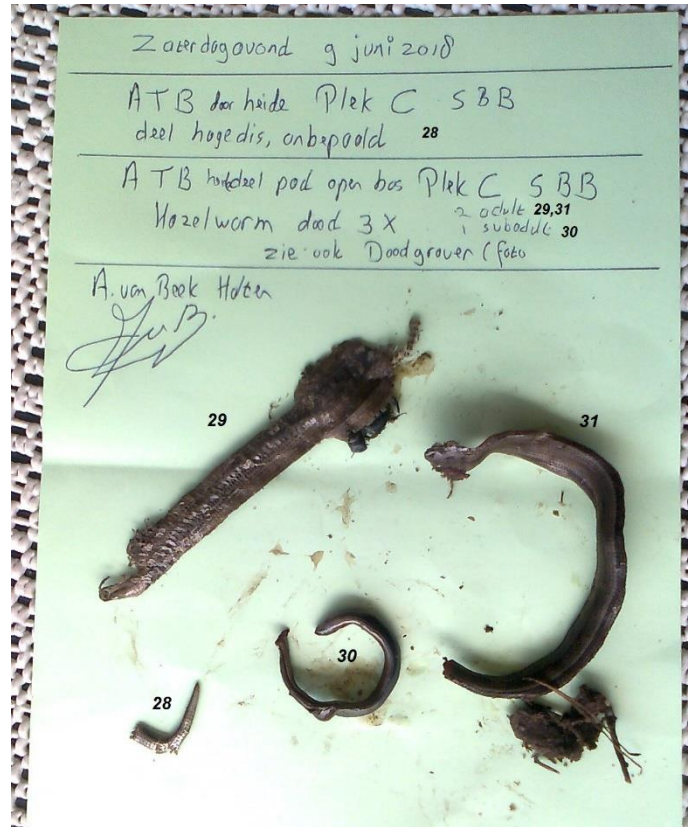
A, B, C

Bezoek 11 9 juni 2018

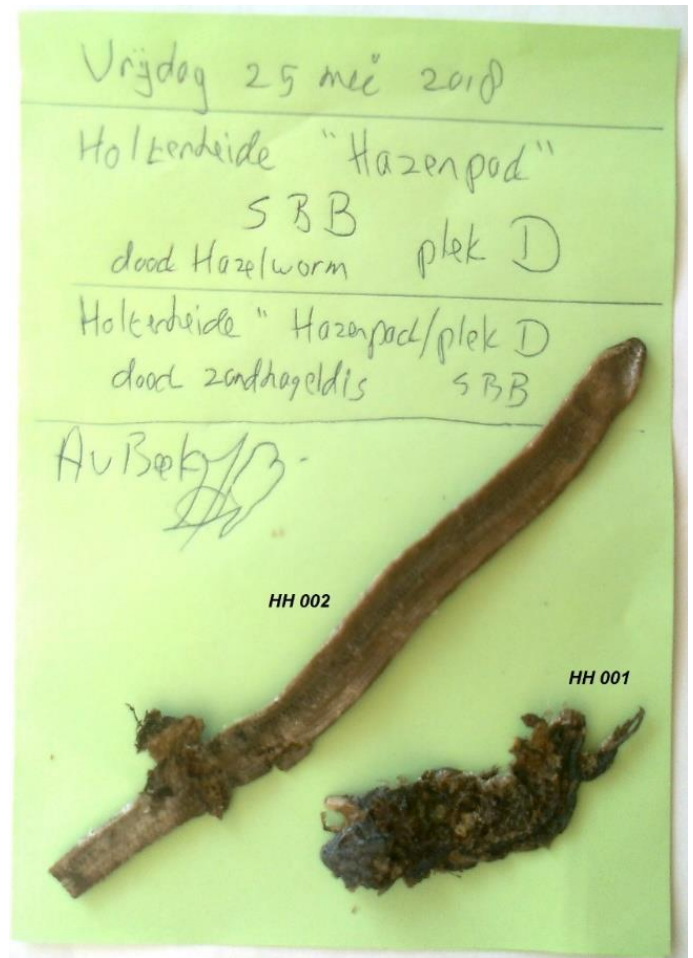
A, B, C

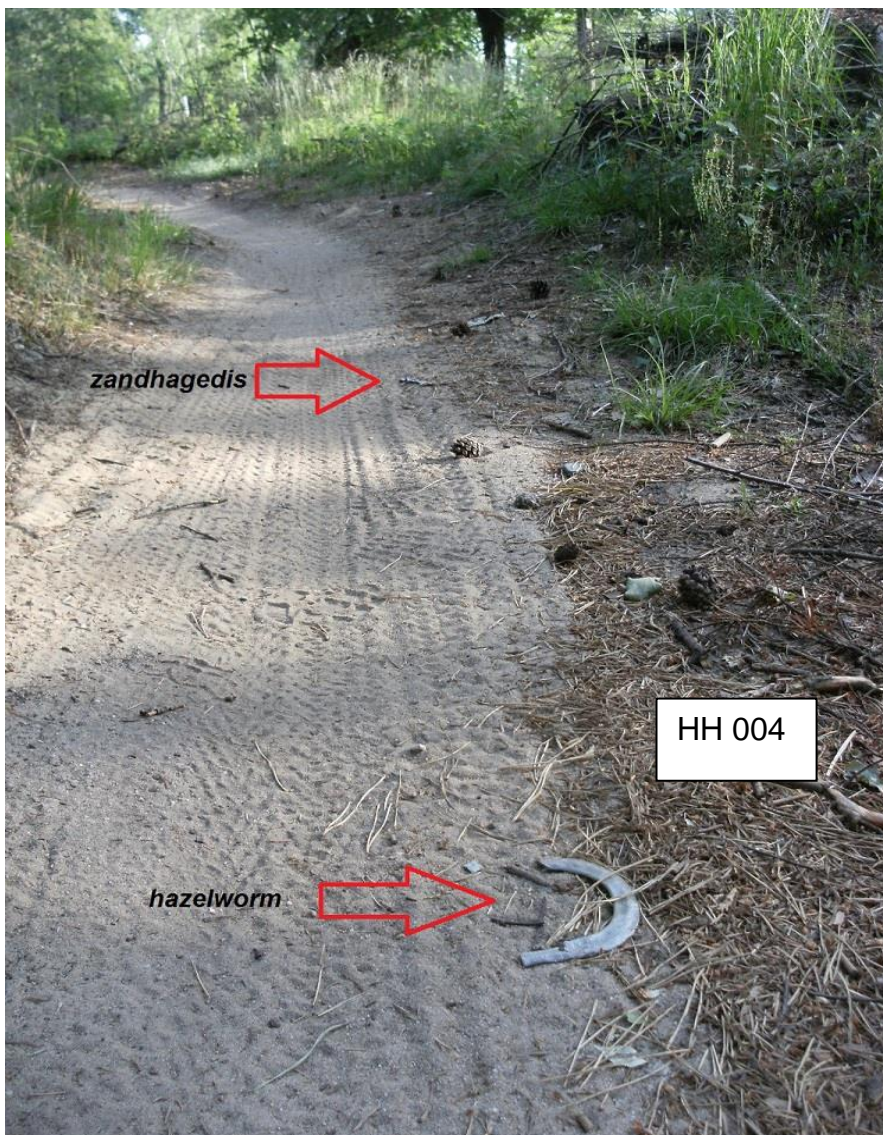
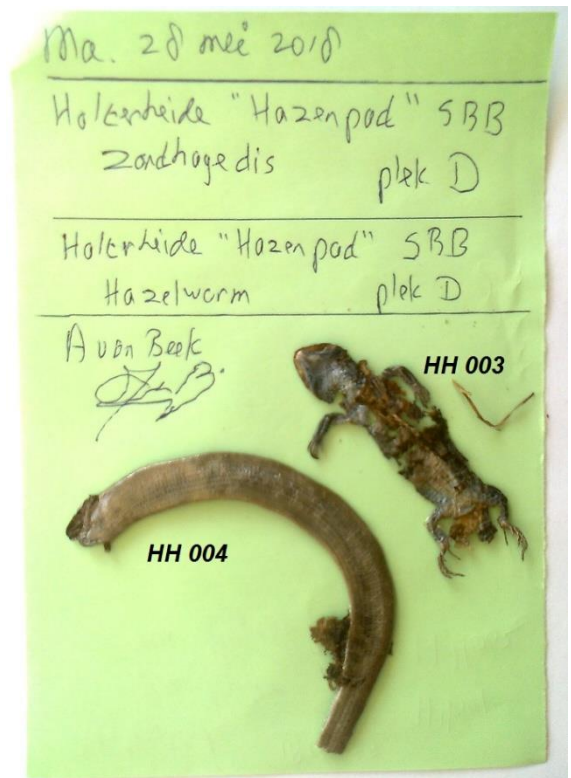
Bezoek 12 25 mei 2018

Plek D, Holterheide (1^e bezoek nieuwe plek)

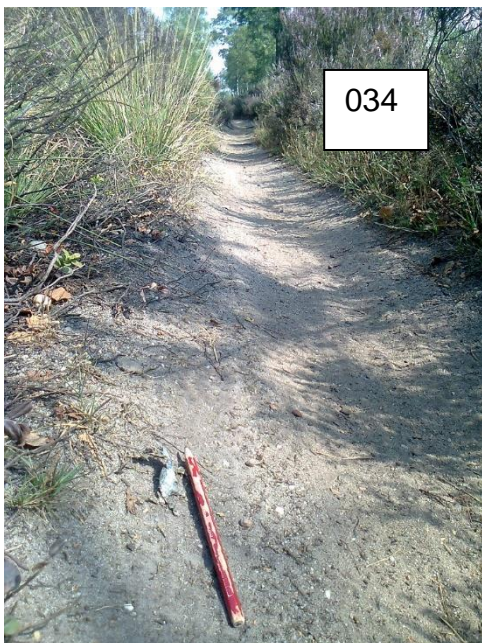
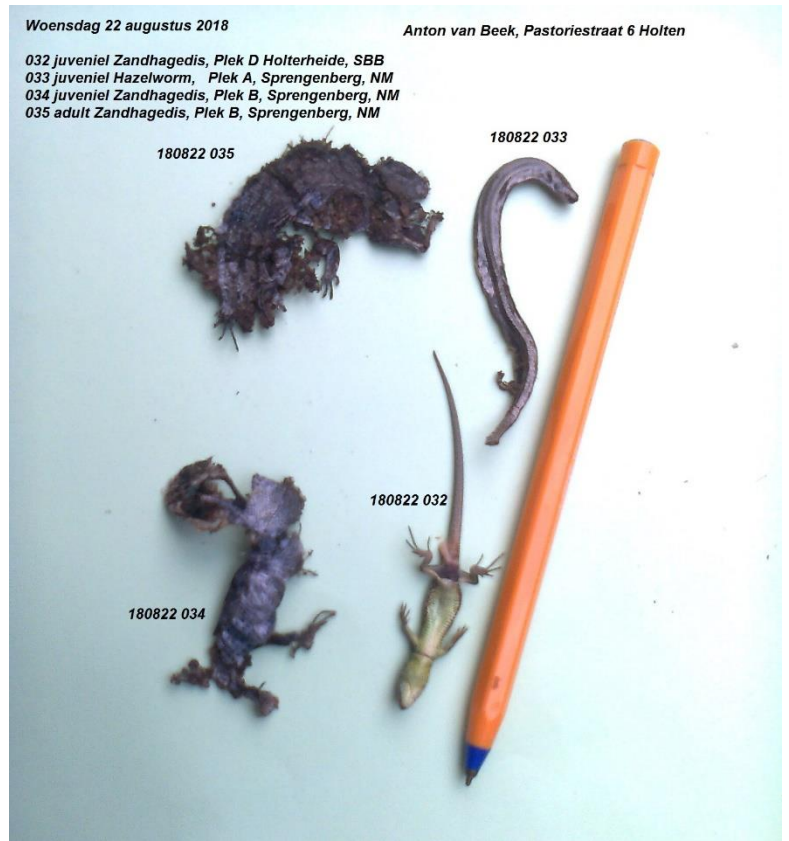
Bezoek 13 28 mei 2018
Plek D, Holterheide (2^e bezoek nieuwe plek)

Bezoek 14 22 augustus 2018

A, B, D

Bezoek 15 02 september 2018

D

Hazelworm, aangereiden maar nog levend. Plek D, Holterheide, SBB. Hazenpad.

De Hazelworm is naar een andere plek gebracht. Mogelijk overleeft het dier de aanrijding.

Op de ATB-route bovendien veel dood gereden insecten.
Mestkevers, rupsen Hageheld en andere.

Bezoek 16 10 september 2018

A, C

Maandag 10 september 2018

037 Hazelworm juveniel, Plek A, Sprengenberg NM

038 Hazelworm juveniel, Plek C, Bergw. H., SBB

039 Hazelworm, adult, Plek C, Bergw. H. SBB

Bezoek 17 19 september 2018

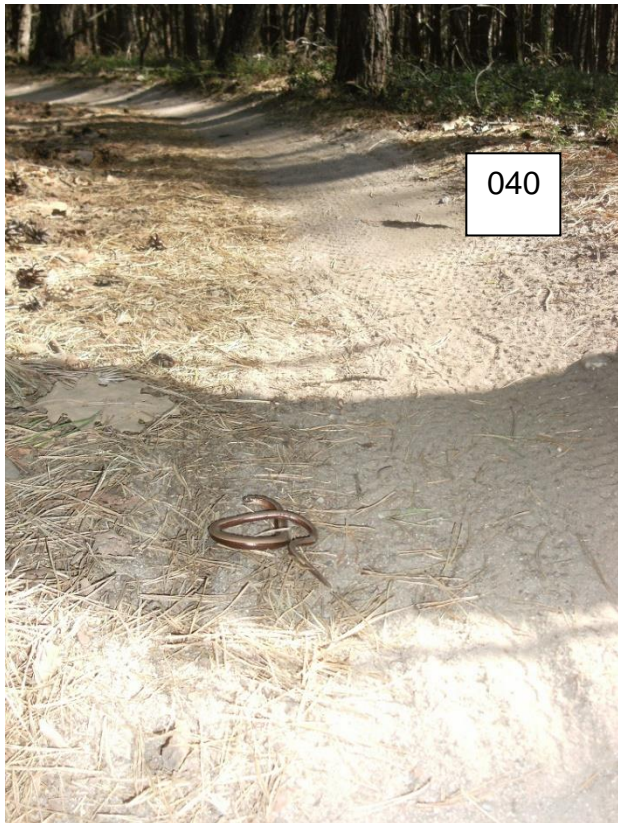

Foto: 19 september 2018 vanaf de ATB-route plek A, Sprengenberg, NM.

Tekst en foto's: Anton van Beek